

**NIKOS
KAZAN-
ÇAKIŞ
YILAN VE
ZAMBAK**

Çeviri: HÂRUN ÖMER TARHAN

can
modern

NIKOS KAZANCAKIS

YILAN VE
ZAMBAK

Can Modern

Yılan ve Zambak, Nikos Kazancakis

Yunanca aslından çeviren: Hârun Ömer Tarhan

Ofis ke Krino

İlk baskı: 1906, Atina

Bu çeviride kaynak alınan baskı: Eleni Kazantzakis 2002, Atina

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mayıs 2023, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Alper Bakım

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak Uygulama: Elif Yücel / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çifttehavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-6069-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

NIKOS KAZANCAKIS
YILAN VE
ZAMBAK

ROMAN

Yunanca aslından çeviren

Hârun Ömer Tarhan

♥can

Nikos Kazancakis'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yeniden Çarmıha Gerilen İsa, 1982

Zorba, 1982

Kardeş Katilleri, 1985

Kaptan Mihali, 1993

El Greco'ya Mektuplar, 2003

İspanya, Yaşasın Ölüm, 2019

Yokuş, 2022

NİKOS KAZANCAKİS, 1883'te Girit'in Heraklion kentinde doğdu. Atina Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra hukuk doktorasını veren Kazancakis, felsefi açıdan ünlü düşünür Henri Bergson'dan etkilendi. Lenin Barış Ödülü'ne değer görüldü; 1957'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü bir oy farkla kaybetti. Goethe ve Dante'nin yapıtlarını Yunancaya çevirdi; Homeros'un *Odysseia* destanına 33.333 dizelik bir devam yazdı. Kazancakis, altmışlarındayken İkinci Dünya Savaşı yıllarında kaleme aldığı *Zorba* romanıyla uluslararası üne kavuştu. Türkçeye çevrilen yapıtları arasında *Kaptan Mihalis*, *El Greco'ya Mektuplar*, *Kardeş Katilleri*, *Günaha Son Çağrı*, *Yeniden Çarmıha Gerilen İsa*, *Zorba*, *İspanya ve Yaşasın Ölüm* sayılabilir. 1957'de öldüğünde, doğduğu kent Heraklion'daki kale burçlarından birinin altına gömüldü. Mezar taşına, "Hiçbir şey ummuyorum, hiçbir şeyden korkmuyorum, özgürüm," sözleri yazıldı.

HÂRUN ÖMER TARHAN, İYTE'de Fizik, Hacettepe Üniversitesi'nde Felsefe, Ankara Üniversitesi'nde Yunan Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü. Yunanistan devlet bursuyla Selanik Aristoteles ve Atina Kapodistrian üniversitelerinde Yunan Dili ve Kültürü öğreniminin ardından Onassis bursuyla Girit Üniversitesi Felsefe ve Toplum Bilimleri Bölümü'nde Eski Çağ Felsefesi üzerine çalıştı. Japon Vakfı'nda Japonca, Goethe Enstitüsü'nde de Almanca öğrendi. Nikos Kazancakis, Hazret İnyet Han, Umberto Eco, Panos Çelebis, Dionysios Solomos gibi yazarların yapıtlarını Türkçeye çevirdi. Yunanistan Büyükelçiliği'ndeki basın danışmanlığı görevinin ardından yeniden memleketi Datça'da yabancı dil dersleri vermektedir. Uzun yıllardır aikido ve kipsel müzikle uğraşmaktadır.

Karma Nirvami¹

Toto'ya²

1. Yapıtın ilk basımında Kazancakis'in kullandığı mahlas. (Ç.N.)

2. Kazancakis'in ilk eşi Galateia Alexiou-Kazantzaki'nin takma adı. (Ç.N.)

“Anımsa!
O gecemizi,
anımsa!
Her zaman!”

I

Mayıs'ın 2'si

Bugün yine ateşim var. Bütün bedenimde ürpertiler dolanıyor –zihnimde bir şey çırpınıp gerilmekte– sanki ansızın bir yay salınıyor, sanki evcilleşmemiş bir düşünce alınımın ardında zorla çözümlüyor.

Onun bedeninin güzel kokusu serpilmekte daha, ağır ağır ölüyor çevremde ve iyice etimin içine işleyip ruhumu sarhoş ediyor. Koşup ona yetişeyim ve yeniden bana dönmesini, dizlerimin üzerine oturmasını ve yeniden dudaklarını bana vermesini söyleyeyim diye birisi beni itekliyor.

Kıpkırmızı dudakları bana iki iri kan damlası gibi görünüyor ve eğilip onları öptüğümde insan eti yiyenlerin çağından yaban bir özlem ve ilkel bir içgüdü damarlarında dolaşiyor –hepten tüylerim ürperiyor– sanki kan damlayan insan eti emiyorum.

Mayıs'ın 3'ü

Bugün biraz daha iyi gibiyim. Bu gece gelmeyecek. Onu özlüyor ve ondan korkuyorum. Ona olan duygularım çok anlaşılmaz. O esnek bedene, kocaman gözlere ve kıpkırmızı, kanlı dudaklara.

Bir akşam üzüntü içerisinde, kentin dışında bir bahçede oturuyordum. Ruhumun birini beklediğini duyumsadım. Başımı çevirince onu gördüm. Gülümsemesi ve güzelliğiyle ağaçların altından geliyordu. Bir el beni ona doğru itekledi. Ah, hatırlıyorum; gücü saltık bir eldi beni itekleyen. Ben de ona yaklaşıp –tanınmış bir sanatçı adı olan– adımı söyledim ve resmini çizmeye izin vermesini istedim.

Onu sevdim, o da beni sevdi. Sonsuz, tekdüze, bol ahenkli bir türkü!

Şimdi de, kocaman gözleri ve kanlı dudaklarıyla o bedenim gelip üzerime eğilmesini, mutluluğun sarhoşluğu ve korkusuyla odamı doldurmasını istiyorum. Gelse de bütün sınırlarımı uyuştursa ve özlemlerin öldürücü okşayışıyla betimi benzimi attırsa. Beni öptüğü yerlerde günler boyunca süren –yanmış gibi– acı duyuyorum. Dudaklarından dudaklarıma zehirli tatlılıklar akıyor, bütün düşüncemi ve bütün bedenimi kötürüm kılıyor.

O gittiğinde resme koyuluyorum; elimden bilinmedik ve yabancı çizgiler, ışık ile gölgenin kimi utanmaz birlikleri ve abuk sabuk renkler çıkıyor. Uçsuz bucaksız ve kıvıltısız denizler, gökyüzünde koşuşturan garip biçimli bulutlar ufka iniyor ve batmakta olan yabancı, kocaman güneşleri karanlıkta bırakıyor..

Mayıs'ın 5'i

Ruhumun içerisinde beliriverdin, biliyordum geleceğini. Bekliyordum da Seni. Tıpkı kışın donmuş ve ıssız, acı çekerek bekleyen yeryüzü gibi Seni bekliyordum. Sen baharsın, ağır ağır geliyor ve ruhumun içine doğru ilerliyorsun. Senin geçişinle düşüncelerim açılıp çiçeğe duruyor ve güzel kokular saçıyor. Senin ayaklarının altında umudun rengi filizlenip gülümsüyor. Senin sıcak ve avutucu soluğun ruhumun üstünden geçiyor ve düşlerim kurak kışların uyuşukluğundan uyanıyor, Seni gö-

rüyor ve şaşırımsızın Sana gülümsüyorlar. Biliyorlardı geleceğini. İçimde kimi kuşlar gözlerini açıyor ve kanatlarını çırpıyor. Sense gülümsüyor ve ağır ağır ilerliyorsun, ruhumun içindeki kraliçe.

Güllerin kurumlu gururuyla, upuzun sarmaşıkların tutkusuyla ve utangaç menekşelerin suskun yalvarışıyla ağır ağır ruhumun içlerine doğru ilerliyorsun. Ve sonu olmayan bir öpücük ürpererek bedenimin üzerine yayılıp titriyor. Duyumsuyorum onu –Baharsın Sen, Ey Seçilmiş, Ey Kutsanmış; bense yeryüzüyüm, kocaman ve utanmaz anneyim– bağrını açmış bekliyor.

Mayıs'ın 10'u

Gel... Gizemli bir geçmiş özlemi ruhumu eğiyor ve ak bir özlem, koca mermerlerin üzerine yuvalanmış, beni çekiştiriyor. Benimle gel. Mermerleşmiş ahengin altına uzanacak, ellerimizi kavuşturacağız ve karşımızda günahkâr kent, boylu boyunca uzanacak, karşı suların üzerinde menekşelerin günbatımında yaprak döküşünü izleyeceğiz.

Menekşeler günbatımında yaprak döküyor ve renkler de aşağıda bayram ediyor. Ey Çok Sevilen! Özlemle dizlerim bükülüyor ve öpücükler dudaklarımda bayram ediyor. Yaşamın gücü saltık sevinci göğsümde yuvarlanıyor. Sevgi ruhuma baharların ve abuk sabuk sayıklamaların gizemli şarabından sunuyor.

Ey Çok Sevilen, sevgim bu gece bayram ediyor ve bak işte, şen şakrak ve gürültücü kutsal tören alayı –sanki şarkılar söyleyerek yükselen ve güzel kayaları âşıklar gibi öpen bir dalga olmuş– Kerameikos'tan¹ yukarı çıkmış geliyor.

Ey Sevilen, Ey Tanrıça, kalk ve gülümse mermerlerin üzerinde. Sevgimin büyük Panathenaia kutlamaları

1. Adını "seramik" kelimesinden alan ve önemli mezarların da bulunduğu Atina kentinin çömlekçi mahallesi. Tanrıça Athena onuruna her yıl düzenlenen Panathenaia kutlamalarında tören alayının başlangıç noktasıydı. (Ç.N.)

Ruhumun içerisinde belliriverdin, biliyordum geleceğini. Bekliyordum da Seni. Tıpkı kışın donmuş ve ıssız, acı çekerek bekleyen yeryüzü gibi Seni bekliyordum. Sen baharsın, ağır ağır geliyor ve ruhumun içine doğru ilerliyorsun. Senin geçişinle düşüncelerim açılıp çiçeğe duruyor ve güzel kokular saçıyor. Senin ayaklarının altında umudun rengi filizlenip gülümsüyor.

Gerçekleşmesi imkânsız bir kavuşma, arzudan sarhoş, hezeyan içinde genç bir âşık, sevilen kadına duyulan hayranlık ve çekilen ıstırap... Tüm bunlar *Yılan ve Zambak*'ta antik dünyanın erotik imgeleriyle parıldayan düzyazı-şilre dönüşürken, yaşam ve ölüm, varoluş ve aşk üzerine kaygılarla içe içe geçiyor.

Modern Yunan edebiyatının en mühim isimlerinden biri olan Kazancakis'in yirmi yaşındayken günlük biçiminde yazdığı, 1906'da Karma Nirvami mahlasıyla yayımladığı *Yılan ve Zambak*, büyük bir yazarın ayak seslerini duyuran sembolizm yüklü bir ilk metin.

#yunanedebiyatı #öfke #aşk #hüzün #ölüm #yaşam #güzellik

Kapak resmi: Max Nonnenbruch - Mark Gatesby

 can

 canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4067-3

9 789750 760693